

Gmina Jabłonna położona jest w centralnej części województwa lubelskiego, a w południowej części powiatu lubelskiego. Siedzibą gminy jest wieś Jabłonna-Majątek, usytuowana w środkowo-zachodniej części gminy, w dolinie rzeki Czerniejówki, będącej dopływem Bystrzycy. Większość jej obszaru stanowią grunty orne, lasy i sady.

Nasza gmina posiada niezwykle walory przyrodnicze. Na jej terenie znajdują się Krzczonowski Park Krajobrazowy, Czerniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Otulina Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego i Rezerwat Przyrody Chmiel. Wartym zobaczenia jest zespół pałacowo-parkowy w Jabłonie, a także cmentarze wojenne z okresu I wojny światowej w Piotrkowie Pierwszym, Piotrkowie Drugim, Chmielu Drugim i Tuszowie.

Proponujemy Państwu dotarcie na chwilę zadumy oraz kontemplacji piękna do dwunastu atrakcyjnych historycznie, kulturowo i przyrodniczo miejscach w naszej Małej Ojczyźnie. Dojechać do nich można na przykład rowerem - czekają na Was dobrze oznakowane szlaki: niebieski o długości 33 km (na terenie gminy 26 km) i czarny (6 km długości). Każda tablica informacyjna posiada także niewielki schemat szlaków; wraz z drogowskazami zostały one umieszczone również na skrzyżowaniach tras rowerowych.

6. Kościół w Chmielu

Kościół parafialny w Chmielu pw. Matki Bożej C z ę s t o c h o w s k i e j wybudowany został jako jednonawowy, z półkolistym prezbiterium i zakrystią, stylizowany na renesans lubelski.

Prezbiterium jest niewielkie, z dwoma oknami, w których są witraże: od wschodu - witraż z postacią św. Kazimierza Królewicza, od zachodu - ze św. Jadwigą Królową. Nad prezbiterium znajduje się wieżyczka, w której umieszczono sygnaturkę. W ołtarzu głównym króluje kopia obrazu Matki Bożej Częstochowskiej.

Ołtarz główny wykonany jest z drewna dębowego, z dwoma kolumnami zdobionymi motywami winnej latorośli, nad obrazem zwieńczenie w formie medalionu. W świątyni wzrok przykuwają proste w formie dwa boczne ołtarze, wykonane także z drewna dębowego. Po lewej stronie w ołtarzu znajduje się obraz św. Józefa. W drugim bocznym ołtarzu umieszczono obraz Miłosierdzia Bożego oraz Matki Bożej Dobrej Rady, kopię słynącego cudami obrazu z kościoła św. Ducha w Lublinie.

7. Cmentarz mariawicki

Mariawityzm jest wyznaniem oryginalnie polskim i wywodzącym się z Kościoła rzymskokatolickiego.

1. Pomnik przyrody - dąb szypułkowy w Tuszowie

Dąb ten uznany został za pomnik przyrody Zarządzeniem Wojewody Lubelskiego z dnia 22 października 1987 r.

Jest to jeden z dwóch pomników przyrody żywej znajdujących się na terenie Gminy Jabłonna. Dąb ma około 6 m obwodu.

Gatunek ten jest jednym z n a j b a r d z i e j charakterystycznych drzew w europejskim krajobrazie. Ze względu na okazałe rozmiary jakie osiąga, sprawia majestatyczne wrażenie i dlatego odgrywa istotną rolę w symbolice i dawniej w kultach religijnych. Jest symbolem długowieczności, dostojeństwa i siły.

2. Kapliczka w Jabłonie-Majątek

Kapliczka znajdująca się przy drodze wojewódzkiej nr 835, powstała około połowy XVIII wieku, umiejscowiona na dawnych terenach należących do pałacu w Jabłonie.

Kapliczka ma formę czworoboku wspartego na cokole. Posiada korpus o zaokrąglonych narożach, natomiast cokół o narożach wklęsłych. Górną część korpusu zakończono gzymsem złożonym z simy i półki. W korpusie w elewacji przedniej znajduje się głęboka wnęka na rzeźbę.

Jego powstanie i rozwój wiąże się z osobą błogosławionej Marii Franciszki Kozłowskiej. Inspirowane jest bożym objawieniem danym jej 2 sierpnia 1893 r. Nazwa wywodzi się od łacińskich słów *Mariae vitam* (imitantes) - Maryi życie (naśladowający). Hierarchowie Kościoła rzymskokatolickiego od początku byli niechętnie nastawieni do zgromadzeń mariawickich. W 1906 roku, mimo wcześniejszych zapewnień o przychylności, papież Pius X nałożył na mariawitów ekskomunikę.

Mariawici zamieszkivali teren parafii Chmiel do 1955 roku, od 1929 roku na terenie miejscowości mieli nawet swoją świątynię. Została ona rozebrana w latach 60-tych XX wieku i przeniesiona do Giełczwi.

Po Mariawitach na terenie Gminy Jabłonna pozostał niewielki cmentarz grzebalny.

8. Rezerwat Chmiel

Utworzony został w 1983 r. jego powierzchnia to około 25,70 ha. Celem ochrony jest zachowanie zespołu grądu z drzewami pomnikowymi oraz kresowego zasięgu buka. W składzie drzewostanu dominuje dąb szypułkowy z dużym udziałem grabu, nieliczne stanowiska dębu bezszypułkowego oraz buka.

W rezerwacie Chmiel znajduje się najdalej na północny - wschód wysunięte naturalne stanowisko buka.

Występują tu takie rzadkie gatunki roślin jak: podkolan biały i zielonawy, lilia złotogłów, jaskier kaszubski, wawrzynek wilczełyko, gnieźnik leśny, rutewka orlikolistna, dziurawiec skąpolistny, zacyłka trójkątna, turzyca pagórkowa, miodownik melisowaty, jaskier kosmaty.

3. Aleja wjazdowa pałacu w Jabłonie

Aleja jesionowa, przez mieszkańców Gminy Jabłonna potocznie zwana „Czarną aleją”, to droga wysadzona jesionami prowadząca do bramy wjazdowej pałacu w Jabłonie.

Pochodzenie nazwy „Czarna aleja” może mieć dwa źródła. Pierwsze z nich związane jest z wiekowymi jesionami rosnącymi wzdłuż drogi, gdyż drzewa te osłaniają drogę tak skutecznie, że nie dopuszczają promieni słonecznych, dając cień i ochłodę w słoneczne i upalne dni. Drugie źródło związane jest z faktem, że aleja ta leżała w granicach majątku i korzystanie z niej było zabronione dla okolicznych mieszkańców.

Miejscowy przekaz podaje również, że była to ulubiona spacerowa trasa dziedziczki Bronisławy Vetterowej.

Długość alei wynosi około 100 m. Tworzy ją 39 jesionów wyniosłych o obwodach pni do 2,3 m oraz akacja biała, nasadzone na przełomie XIX i XX w.

Najcenniejszym elementem fauny występującym na terenie rezerwatu są: sikory modra, bogatka i uboga, muchołówka żałobna, dzięcioł duży, dzięcioł czarny, zięba, kos, drozd śpiewak, grzywacz, wilga, myszołów.

9. Pomnik przyrody - buk pospolity

Buk pospolity rosnący w Lesie Chmielowskim to jeden z kilku pomników przyrody znajdujących się na terenie Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego. Buk pospolity to okazałe drzewo liściaste należące do rodziny bukowatych. Występuje na przeważającej części Europy, w Polsce jest gatunkiem rodzimym. Buk pospolity dorasta do 25–30 m wysokości, kora drzewa jest popielatoszara i gładka. Liście buka pospolitego mają jajowaty bądź eliptyczny kształt, dorastają do około 10 cm długości i 5 cm szerokości, z wierzchu są błyszczące, ciemnozielone, a od spodu jasne i matowe.

10. Zabudowania dworskie w Piotrkowie Pierwszym

Zespół w Piotrkowie Pierwszym - stanowił po poł. XIX w. własność gen. Rudigiera, gdzie zachowały się pozostałości parku o bogatym drzewostanie.

Dwór początkowo drewniany, przekształcony w roku 1918 (przez nabywcę nieruchomości Kazimierza Romanowskiego), o mieszanej konstrukcji (drewniano-murowanej).

4. Zespół pałacowo-parkowy w Jabłonie

Zespół pałacowo-parkowy w Jabłonie obejmuje pałac, dom ogrodnika i park ze stawami. Zespół pieczołowicie odrestaurowany przez prywatnych właścicieli tworzy unikalną w skali regionu rezydencję mieszkalną. Powstał w końcu XIX w., niewykluczone, że na bazie założenia wcześniejszego. Pałac w Jabłonie jest późnoklasycystyczną, piętrową budowlą, od frontu poprzedzoną portykami. Park ma charakter parku krajobrazowego, ale z zachowanymi relikwiami układu kwatrowego. Oprócz pałacu zachowały się tu liczne budynki gospodarcze: rządówka, 2 lamusy, obory, stajnia, czworak, chlewnia oraz gorzelnia i magazyn spirytusu.

W 1531 r. Jabłonna należała do Mikołaja Sobieskiego i Stanisława Ożarówskiego; w 1565 r. do „Mikołaja Lenczkiego in villa Jabłonna”. W 1797 r. Mikołaj Mrozowicz sprzedał Jabłonnę. W latach 1864-1913 dobra Jabłonna należały do Bogdana Mieczysława Baczyńskiego, który rozpoczął budowę pałacu. Ostatnimi, do okresu II wojny światowej, właścicielami zespołu była rodzina Vetterów.

5. Wiatrak koźlak

Wiatrak ten jest typem wiatraka koźlaka i zgodnie z napisem w jego wnętrzu pochodzi z 1919 roku.

Mimo, że poszycie wiatraka jest dziurawe i uszkodzone, to jednak konstrukcja budowli jest niemal kompletna. Zachowały się wszystkie kondygnacje, a nawet fragmenty dachu pokrytego wiórem. Po II wojnie światowej wiatrak pracował także jako młyn elektryczny. Dowodem na to są widoczne nowe elementy konstrukcyjne i wyposażenia.

W czasach komunizmu zabudowania zostały przekształcone w sposób zacierający ich walory historyczne i architektoniczne.

Obecnie teren wraz z pozostałościami zabudowań dworskich znajduje się w rękach prywatnych.

11. Skwerek w Skrzynicach

Wieś Skrzynice w dawnych dokumentach wymieniona została po raz pierwszy w 1420 r. Była to własność królewska, później również klasztorna, gdyż w 1426 r. Władysław Jagiełło nadał ją klasztorowi św. Brygidy w Lublinie.

W I połowie XV wieku w skład wsi Skrzynice wchodziło 18 łanów kmiecych, 2 karczmy z ogrodami, 4 zagrodników.

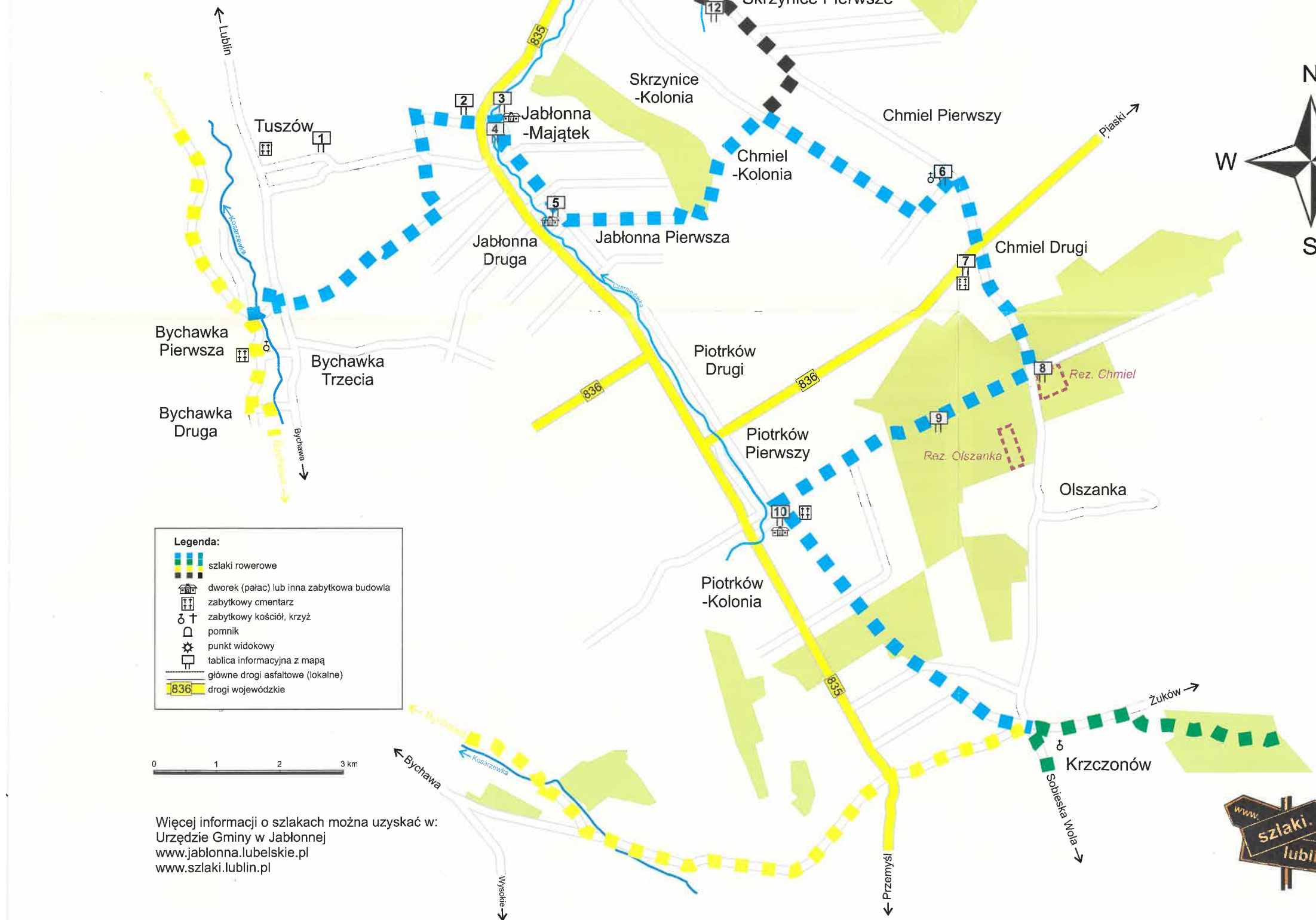
Przez tereny położone na południowy-wschód od granic Lublina, przebiegał w średniowieczu uczęszczany trakt ruski vel lubelski, zastąpiony następnie w okresie nowożytnym skierowanym południkowo „traktem skrzyneckim”, biegnącym po wschodniej stronie Czerniejówki od Lublina przez Skrzynice, Krzczonów, do Rawy Ruskiej.

12. Źródła rzeki Skrzyniczanki

Skrzyniczanka to lewobrzeżny dopływ Czerniejówki. Ma swoje źródła we wsi Skrzynice Pierwsze. Do Czerniejówki uchodzi w Mętowie. Długość rzeki wynosi około 6 km. Rzekę zasila kilkanaście małych źródełek.

W dolinie rzeki Skrzyniczanki zauważyć można takie gatunki zwierząt jak sikora modra, bóbr europejski, muchołówka żałobna, derkacz zwyczajny.

Lokalizacja tablic informacyjnych oraz schemat szlaków rowerowych w gminie Jabłonna i okolicach

Legenda:

- szlaki rowerowe
- dworek (pałac) lub inna zabytkowa budowla
- zabytkowy cmentarz
- zabytkowy kościół, krzyż
- pomnik
- punkt widokowy
- tablica informacyjna z mapą
- główne drogi asfaltowe (lokalne)
- drogi wojewódzkie

0 1 2 3 km

Więcej informacji o szlakach można uzyskać w:
 Urzędzie Gminy w Jabłonnej
www.jablonna.lubelskie.pl
www.szlaki.lublin.pl

